

אש	מבעה (אדם)	בור	רגל	שן	קרן	תולדות
אבנו סכינו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה	כיחו וניעו (מח' הפוסקים)	אבנו סכינו ומשאו שהניחן ברה"ר	1) הזיקה בגופה או בשערה דרך הילוכה, בשליף, בפרומביא, בזוג, וכ"י 2) צרורות	נתחככה בכותל להנאתה, טינפה פירות להנאתה	נשיכה, נגיפה, רביצה, בעיטה	
כח אחר מעורב בו (רש"י)	[אדם מועד בין – לעולם במזיד בין בשוגג, בין באונס בין ברצון]	תחלת עשייתו לנזק	הזיקו מצוי	יש הנאה להזיקו	כוונתו להזיק	Characteristics לחומרא
כח אחר מעורב בו (תוס') אין בו רוח חיים		אין בו רוח חיים, אין דרכו לילך ולהזיק	-----	-----	אינו מועד מתחילתו	Characteristics לקולא
פטור בטמון	חייב בארבעה דברים	פטור על אדם (מיתה) וכלים	פטור רשות הרבים	פטור רשות הרבים	חצי – שור תם, נזק, משלם מגופו, קנס (מודה פטור)	הלכותיהן

#1 רא"ש מסכת בבא קמא פרק ג: ד

מתני' נשברה כדו ברה"ר והוחלק אחד במים. [דף כח:] מוקי לה רב בנטנפו כליו במים ובדלא אפקרינהו. וליכא לאוקימנא בדאפקרינהו דאם כן על הזיק כלים פטור דהוי בור. ועל הזיק גופו פטור דרב סבר בור שחייבה עליו תור' להבלו ולא לחבטו וקרקע עולם הזיקתו. הלכך לא מצי מוקי לה אלא בדלא אפקרינהו דהוי ממונו וחייב בהזיק כלים. ושמואל מוקי לה בהזיק הגוף דכיון שהוזק במקום נפילת המים אף על גב שקרקע עולם הזיקתו חייב דשמואל לטעמיה דאית ליה בור שחייבה תורה להבלו וכל שכן לחבטו. ובהזיק כלים ליכא לאוקמה דשמואל סבר בין אפקרינהו בין לא אפקרינהו הוי בור. והלכתא כשמואל בדיני :

#2 תוס' ב"ק ג: ד"ה משורו

משורו למדנו - היינו קרן, דשן ורגל פטורין ברה"ר, ובאבנו וסכינו אין לחלק בין תמות למועדות דלא שייך לחלק אלא בבעלי חיים

#3 חידושי הרשב"א ב"ק כח:

והראב"ד ז"ל הקשה לרב דמחייב על המים משום שורו מנא תיתי אי משום שן הא אין הנאה להזיקו, ואי מרגל שאני רגל שדרכה לילך ולהזיק, ועוד ברה"ר ליפטר, ואי מקרן מועדת שאני התם שכונתה להזיק, ואי מקרן תמה לא לחייב אלא חצי נזק, ופשיט ליה דאתיא מקרן מועדת דכיון שהן מוכנים למועדי רגל הרי הן כמועדין להזיק ואע"פ שאין כונתן להזיק אהני בהו פשיעותא דידיה כאלו כיון בהזיקו.

#4 תוס' ב"ק ג: ד"ה משורו

משורו למדנו - ... וא"ת היכי גמר משור מה לשור שכן ב"ח וכוונתו להזיק ומפרש רשב"ם דאתי מבור ושור ממה הצד... אבל קשה כיון דמבור נמי יליף לפטורו בהו כלים כבור ולקמן בהמניח (דף כח.) מחייב בהו רב כלים גבי נשבר כדו.

#5 רא"ש ב"ק א:א

ומסקינן דילפינן אבנו וסכינו ומשאו שהניחן בראש הגג ונפלו לרה"ר ברוח מצויה והזיקו בתר דנייחי מבור ומאש ויש מן הגדולים שכתבו דלא מחייב אלא מה שחייב בשניהם ופטירי מנזקי כלים וממיתת אדם כמו בור ומטמון כמו באש דכיון דאתו במה הצד יהיבין להו הקל שבשניהם ויש שנסתפקו בדבר ולי נראה דכל דין בור יש להם

#6 שיטה מקובצת ב"ק כח:

ומהר"ם אומר דלא קשיא מידי דהכא ליכא למימר דיו דעיקר הדין משור ולא קאמר בור יוכיח אלא לסלק הפירכא. ע"כ גליון תוספות.

#7 שיטה מקובצת ב"ק ג:

משורו למדנו. מיהו קשה דאם כן רב היכי מחייב בהו כלים כיון דמשור ובור קא אתו דיו לבא מן הדין להיות כנדון. ושמא לא אמרינן דיו מפלגא דינא דהיינו מחד המלמדין אלא אם כן הקולא שוה בשניהם. ובתוספות פירשו במסקנא דמשור ומאש קאתו. ולא נהירא דמה להנך שכן דרכן לילך ולהזיק. תלמיד רבינו פרץ ז"ל

#8 שיטה מקובצת ב"ק כח:

וכן כתב הרשב"א ז"ל דאתיא מקרן מועדת דכיון שהם מוכנים למועדי רגל הרי הן כמועדים להזיק ואף על פי שאין כונתן להזיק אהני להו פשיעותא דידיה כאלו כיון בהזיקו. ע"כ: